

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ షట్త్రింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షట్టింశః సర్గః ॥

శ్రీరామేణ సహ సైన్యం కోషం చ ప్రేషయితుం రాజ్ఞో దశరథస్యాదేశః
కైకేయాకర్తృకస్తస్య విరోధః సిద్ధార్థేన కైకేయ్యాః ప్రబోధనం రాజ్ఞా
స్వయమపి శ్రీరామేణ సహ వనం గంతుమిచ్ఛాయాః ప్రకటనం

తతః సుమంత్రమైక్ష్వాకః పీడితోఽత్ర ప్రతిజ్ఞయా |
సబాష్పమతినిఃశ్వస్య జగాదేదం పునర్వచః || 2.36.1 ||

సూత రత్నసుసంపూర్ణా చతుర్విధబలా చమూః |
రాఘవస్యానుయాత్రార్థం క్షిప్రం ప్రతివిధీయతాం || 2.36.2 ||

రూపాజీవాశ్చ వాదినో వణిజశ్చ మహాధనాః |
శోభయంతు కుమారస్య వాహినీః సుప్రసారితాః || 2.36.3 ||

యే చైనముపజీవంతి రమతే యైశ్చ వీర్యతః |
తేషాం బహువిధం దత్త్వా తానప్యత్ర నియోజయ || 2.36.4 ||

ఆయుధాని చ ముఖ్యాని నాగరాః శకటాని చ |
అనుగచ్ఛంతు కాకుత్స్థం వ్యాధాశ్చారణ్యకోవిదాః || 2.36.5 ||

నిఘ్నన్ మృగాన్ కుంజరాంశ్చ పిబంశ్చారణ్యకం మధు |
నదీశ్చ వివిధాః పశ్యన్ న రాజ్యం సంస్మరిష్యతి || 2.36.6 ||

ధాన్యకోశశ్చ యః కశ్చిద్ ధనకోశశ్చ మామకః |
తౌ రామమనుగచ్ఛేతాం వసంతం నిర్జనే వనే || 2.36.7 ||

యజన్ పుణ్యేషు దేశేషు విసృజంశ్చాప్తదక్షిణాః |
ఋషిభిశ్చాపి సంగమ్య ప్రవత్స్యతి సుఖం వనే || 2.36.8 ||

భరతశ్చ మహాబాహురయోధ్యాం పాలయిష్యతి |
సర్వకామైః పునః శ్రీమాన్ రామః సంసాధ్యతామితి || 2.36.9 ||

ఏవం బ్రువతి కాకుత్స్థే కైకేయ్యా భయమాగతం |
ముఖం చాప్యగమచ్ఛోషం స్వరశ్చాపి వ్యరుధ్యత || 2.36.10 ||

సా విషణ్ణా చ సంత్రస్తా ముఖేన పరిశుష్యతా |
రాజానమేవాభిముఖీ కైకేయీ వాక్యమబ్రవీత్ || 2.36.11 ||

రాజ్యం గతధనం సాధో పీతమండాం సురామివ |
నిరాస్వాద్యతమం శూన్యం భరతో నాభిపత్స్యతే || 2.36.12 ||

కైకేయ్యాం ముక్తలజ్ఞాయాం వదంత్యామతిదారుణం |
రాజా దశరథో వాక్యమువాచాయతలోచనాం || 2.36.13 ||

వహంతం కిం తుదసి మాం నియుజ్య ధురి మాహితే |
అనార్యే కృత్యమారబ్ధం కిం న పూర్వముపారుధః || 2.36.14 ||

తస్యైతత్ క్రోధసంయుక్తముక్తం శ్రుత్వా వరాంగనా |
కైకేయీ ద్విగుణం క్రుద్ధా రాజానమిదమబ్రవీత్ || 2.36.15 ||

తవైవ వంశే సగరో జ్యేష్ఠపుత్రముపారుధత్ |
అసమంజ ఇతి ఖ్యాతం తథాయం గంతుమర్హతి || 2.36.16 ||

ఏవముక్తో ధిగిత్యేవ రాజా దశరథోబ్రవీత్ |
వ్రీడితశ్చ జనః సర్వః సా చ తన్నావబుధ్యత || 2.36.17 ||

తత్ర వృద్ధో మహామాత్రః సిద్ధార్థో నామ నామతః |
శుచిర్బహుమతో రాజ్ఞః కైకేయీమిదమబ్రవీత్ || 2.36.18 ||

అసమంజో గృహీత్వా తు క్రీడతః పథి దారకాన్ |
సరయ్యాం ప్రక్షిపన్నస్స రమతే తేన దుర్మతిః || 2.36.19 ||

తం దృష్ట్వా నాగరాః సర్వే క్రుద్ధా రాజానమబ్రువన్ |
అసమంజం వృణీష్వైకమస్మాన్ వా రాష్ట్రవర్ధన || 2.36.20 ||

తానువాచ తతో రాజా కిన్నిమిత్తమిదం భయం |
తాశ్చాపి రాజ్ఞా సంపృష్టా వాక్యం ప్రకృతయోఽబ్రువన్ || 2.36.21 ||

క్రీడతస్తేష నః పుత్రాన్ బాలానుద్భ్రాంతచేతసః |
సరయ్యాం ప్రక్షిపన్మౌర్ఖ్యాదతులాం ప్రీతిమశ్నుతే || 2.36.22 ||

స తాసాం వచనం శ్రుత్వా ప్రకృతీనాం నరాధిపః |
తం తత్త్యాజాహితం పుత్రం తాసాం ప్రియచిక్రీర్షయా || 2.36.23 ||

తం యానం శీఘ్రమారోప్య సభార్యం సపరిచ్ఛదం |
యావజ్జీవం వివాస్యోఽయమితి తానన్వశాత్ పితా || 2.36.24 ||

స ఫాలపిటకం గృహ్య గిరిదుర్గాణ్యలోకయత్ |
దిశః సర్వాస్త్యనుచరన్ స యథా పాపకర్మకృత్ || 2.36.25 ||

ఇత్యేనమత్యజద్ రాజా సగరో వై సుధార్మికః |
రామః కిమకరోత్ పాపం యేనైవముపరుధ్యతే || 2.36.26 ||

నహి కంచన పశ్యామో రాఘవస్యాగుణం వయం |
దుర్లభో హ్యస్య నిరయః శశాంకస్యేవ కల్మషం || 2.36.27 ||

అథవా దేవి త్వం కంచిద్ దోషం పశ్యసి రాఘవే |
తమద్య బ్రూహి తత్త్వేన తదా రామో వివాస్యతే || 2.36.28 ||

అదుష్టస్య హి సంత్యాగః సత్పథే నిరతస్య చ |
నిర్దహేదపి శక్రస్య ద్యుతిం ధర్మవిరోధవాన్ || 2.36.29 ||

తదలం దేవి రామస్య శ్రియా విహతయా త్వయా |
లోకతోఽపి హి తే రక్ష్యః పరివాదః శుభాననే || 2.36.30 ||

శ్రుత్వా తు సిద్ధార్థవచో రాజా శ్రాంతతరస్వరః |
శోకోపహతయా వాచా కైకేయామిదమబ్రవీత్ || 2.36.31 ||

ఏతద్వచో నేచ్ఛసి పాపరూపే
హితం న జానాసి మమాత్మనో వా |
ఆస్థాయ మార్గం కృపణం కుచేష్టా
చేష్టా హి తే సాధుపథాదపేతా || 2.36.32 ||

అనువ్రజిష్యామ్యహమద్య రామం
రాజ్యం పరిత్యజ్య సుఖం ధనం చ |
సర్వే చ రాజ్ఞా భరతేన చ త్వం
యథాసుఖం భుంక్ష్య చిరాయ రాజ్యం || 2.36.33 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే షట్తింశః సర్గః ||